

Convenția cu privire la drepturile copilului,
adoptata de Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite la 20 noiembrie 1989
(traducere)
(republicata in Monitorul Oficial nr. 314 din 13 iunie 2001)

Statele parti la prezenta conventie,

avand in vedere ca, in conformitate cu principiile proclamate de Carta Natiunilor Unite, recunoasterea demnitatii si a drepturilor egale si inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in lume,

avand in vedere ca in Carta popoarele Natiunilor Unite au proclamat din nou increderea lor in drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si valoarea persoanei umane si au hotarat sa promoveze progresul social si conditii mai bune de trai in contextul unei libertati sporite,

recunoscand faptul ca Natiunile Unite, in Declaratia Universala a Drepturilor Omului si in pactele internationale privind drepturile omului, au proclamat si

au convenit ca fiecare poate sa se prevaleze de drepturile si de libertatile enuntate de acestea, fara nici o deosebire de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, nationalitate si origine sociala, situatie materiala, statut la nastere sau alt statut,

amintind faptul ca in Declaratia Universala a Drepturilor Omului Natiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la ingrijire si asistenta speciale,

avand convingerea ca familia, ca unitate de baza a societatii si ca mediu natural destinat cresterii si bunastarii tuturor membrilor sai si, in special, a copiilor, trebuie sa beneficieze de protectia si de asistenta de care are nevoie pentru a-si putea asuma pe deplin responsabilitatile in cadrul societatii,

recunoscand ca pentru dezvoltarea plenara si armonioasa a personalitatii sale copilul trebuie sa creasca intr-un mediu familial, intr-o atmosfera de fericire, dragoste si intelegere,

tinand seama de faptul ca un copil trebuie sa fie pe deplin pregatit sa traiasca independent in societate si sa fie educat in spiritul idealurilor proclamate in Carta Natiunilor Unite si, in special, in spiritul pacii, demnitatii, libertatii, tolerantei, egalitatii si solidaritatii,

avand in vedere ca necesitatea de a extinde protectia speciala acordata copilului a fost enuntata in Declaratia de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului si in Declaratia drepturilor copilului, adoptata de Adunarea Generala la 20 noiembrie 1959, si a fost recunoscuta in Declaratia Universala a Drepturilor Omului, in Pactul international privind drepturile civile si politice (in special art. 23 si 24), in Pactul international privind drepturile economice, sociale si culturale (in special art. 10) si in statutele si instrumentele aplicabile ale institutiilor specializate si ale organizatiilor internationale preocupate de bunastarea copilului, avand in vedere ca, asa cum s-a aratat in Declaratia drepturilor copilului, "data fiind lipsa sa de maturitate fizica si intelectuala, copilul are nevoie de protectie si ingrijire speciale, inclusiv de o protectie juridica adecvata, atat inainte cat si dupa nasterea sa",

reamintind dispozitiile Declaratiei cu privire la principiile sociale si juridice aplicabile protectiei si bunastarii copiilor, cu referire speciala la practicile in materie de plasament familial si de adoptie pe plan national si international, precum si Regulile minimale standard ale Natiunilor

Unite privind administrarea justitiei in cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declaratia privind protectia femeilor si copiilor in caz de stare de urgenta si de conflict armat, recunoscand ca in toate tarile lumii exista copii care traiesc in conditii extrem de dificile si care au nevoie de o atentie deosebita,

tinand seama de importanta traditiilor si a valorilor culturale ale fiecarui popor in protejarea si dezvoltarea armonioasa a copilului,

recunoscand importanta cooperarii internationale destinate imbunatatirii conditiilor de trai ale copiilor din toate tarile si, in special, din tarile in curs de dezvoltare,

convin dupa cum urmeaza:

PARTEA I

ARTICOLUL 1

In sensul prezentei conventii, prin copil se intelege orice fiinta umana sub varsta de 18 ani, exceptand cazurile in care legea aplicabila copilului stabileste limita majoratului sub aceasta varsta.

ARTICOLUL 2

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa garanteze drepturile stabilite in prezenta conventie tuturor copiilor din jurisdicia lor, indiferent de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau alta opinie, de nationalitate, apartenenta etnica sau originea sociala, de situatia materiala, incapacitatea fizica, de statutul la nastere sau de statutul dobandit al copilului ori al parintilor sau al reprezentantilor legali ai acestuia.
2. Statele parti vor lua toate masurile de protejare a copilului impotriva oricarei forme de discriminare sau de sanctionare pe considerente tinand de situatia juridica, activitatile, opiniile declarate sau convingerile parintilor, ale reprezentantilor sai legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. In toate actiunile care privesc copiii, intreprinse de institutiile de asistenta sociala publice sau private, de instantele judecatoresti, autoritatile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.
2. Statele parti se obliga sa asigure copilului protectia si ingrijirea necesare in vederea asigurarii bunastarii sale, tinand seama de drepturile si obligatiile parintilor sai, ale reprezentantilor sai legali sau ale altor persoane carora acesta le-a fost incredintat in mod legal, si in acest scop vor lua toate masurile legislative si administrative corespunzatoare.
3. Statele parti vor veghea ca institutiile, serviciile si asezamintele care raspund de protectia si ingrijirea copiilor sa respecte standardele stabilite de autoritatile competente, in special cele referitoare la securitate si sanatate, la numarul si calificarea personalului din aceste institutii, precum si la asigurarea unei supravegheri competente.

ARTICOLUL 4

Statele parti se angajeaza sa ia toate masurile legislative, administrative si de orice alta natura necesare in vederea punerii in aplicare a drepturilor recunoscute in prezenta conventie. In cazul drepturilor economice, sociale si culturale statele parti se obliga sa adopte aceste masuri, fara a precupeti resursele de care dispun si, daca este cazul, in cadrul cooperarii internationale.

ARTICOLUL 5

Statele parti vor respecta responsabilitatile, drepturile si indatoririle ce revin parintilor naturali

ai copilului sau, dupa caz si conform traditiei locale, membrilor familiei largite sau comunitatii, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii in ingrijire, de a asigura, de o maniera corespunzatoare capacitatilor in continua dezvoltare ale copilului, indrumarea si orientarea necesare in exercitarea de catre copil a drepturilor recunoscute in prezenta conventie.

ARTICOLUL 6

1. Statele parti recunosc dreptul la viata al fiecarui copil.
2. Statele parti vor face tot ce le sta in putinta pentru a asigura supravietuirea si dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul se inregistreaza imediat dupa nasterea sa si are, prin nastere, dreptul la un nume, dreptul de a dobandi o cetatenie si, in masura posibiliului, dreptul de a-si cunoaste parintii si de a fi ingrijit de acestia.
2. Statele parti vor veghea ca aplicarea acestor drepturi sa respecte legislatia lor nationala si obligatiile pe care acestea si le-au asumat in temeiul instrumentelor internationale aplicabile in materie, in special in cazul in care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

ARTICOLUL 8

1. Statele parti se obliga sa respecte dreptul copilului de a-si pastra identitatea, inclusiv cetatenia, numele si relatiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fara nici o imixtiune ilegala.
2. In cazul in care un copil este lipsit in mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identitatii sale, statele parti vor asigura asistenta si protectia corespunzatoare pentru ca identitatea acestuia sa fie restabilita cat mai repede posibil.

ARTICOLUL 9

1. Statele parti vor veghea ca nici un copil sa nu fie separat de parintii sai impotriva vointei acestora, exceptand situatia in care autoritatile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare si cu respectarea legilor si a procedurilor aplicabile, ca aceasta separare este in interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesara in cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, in cazul copiilor maltratati sau neglijati de parinti sau in cazul in care parintii traiesc separat si se impune luarea unei hotarari cu privire la locul de resedinta a copilului.
2. In toate cazurile prevazute la paragraful 1 din prezentul articol toate partile interesate trebuie sa aiba posibilitatea de a participa la dezbateri si de a-si face cunoscute punctele de vedere.
3. Statele parti vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii parinti sau de unul dintre ei de a intretine relatii personale si contacte directe cu cei doi parinti ai sai, in mod regulat, exceptand cazul in care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.
4. Cand separarea rezulta din masuri luate de catre un stat parte, precum detentia, inchisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauza, survenita in timpul detentiei) ambilor parinti sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul parte va furniza, la cerere, parintilor, copilului sau, dupa caz, unui alt membru al familiei informatiile esentiale despre locul unde se gasesc membrul sau membrii familiei, exceptand cazul in care divulgarea acestor informatii ar aduce prejudicii bunastarii copilului. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri sa nu antreneze prin ea insasi consecinte daunatoare pentru persoana sau persoanele interesate.

ARTICOLUL 10

1. In conformitate cu obligatia ce revine statelor parti potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusa de un copil sau de parintii acestuia, in vederea intrarii intr-un stat parte sau a parasirii acestuia in scopul reintregirii familiei, va fi examinata de statele parti cu bunavointa, unanimitate si cu operativitate. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri sa nu

antreneze consecințe nefaste asupra solicitanților și membrilor familiei acestora.

2. Copilul ai cărui părinți își au reședința în state diferite va avea dreptul de a întretine, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe, în mod regulat, cu ambii săi părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți în temeiul art. 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul copilului și al părinților săi de a părăsi orice țară, inclusiv propria lor țară, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi îngrădit decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protejarea siguranței naționale, a ordinii publice, a sănătății publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor și libertăților altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta convenție.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de transferare și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în, respectiv din, străinătate.
2. În acest scop statele părți vor promova încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul sau de maturitate.
2. În acest scop copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a difuza informații și idei de orice natură, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.
2. Exercițierea acestui drept poate face subiectul restricțiilor, dar numai al acelor restricții expres prevăzute de lege și absolut necesare pentru:
 - a) respectarea drepturilor sau a reputației altora; sau
 - b) protejarea securității naționale, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.
2. Statele părți vor respecta drepturile și obligațiile părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l îndruma în exercitarea dreptului sus-mentionat, de o manieră care să corespundă capacităților în formare ale acestuia.
3. Libertatea de a-și manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi îngrădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății publice și a bunelor moravuri sau a libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de întrunire pașnică.
2. Exercițierea acestor drepturi nu poate fi îngrădită decât de restricțiile prevăzute în mod expres de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței sau ordinii publice ori pentru a proteja sănătatea publică sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 16

1. Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul sau ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa.

2. Copilul are dreptul la protecția garantată de lege împotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

ARTICOLUL 17

Statele parti vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor asigura accesul copilului la informație și materiale provenind din surse naționale și internaționale, în special cele care urmăresc promovarea bunăstării sale sociale, spirituale și morale și a sănătății sale fizice și morale. În acest scop statele parti:

- a) vor încuraja difuzarea, prin mijloacele de informare în masă, de informații și materiale de interes social și educativ pentru copil și care sunt în conformitate cu art. 29;
- b) vor încuraja cooperarea internațională în producerea, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din surse culturale, naționale și internaționale;
- c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;
- d) vor încuraja mijloacele de informare în masă să țină seama, în mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care aparțin unui grup minoritar;
- e) vor favoriza elaborarea unor principii caluzitoare adecvate, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dau neașteptat bunăstării sale, având în vedere prevederile art. 13 și 18.

ARTICOLUL 18

1. Statele parti vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sau, după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta convenție statele parti vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea responsabilității care le revine în legătură cu creșterea copilului și vor asigura crearea instituțiilor, așezămintelor și serviciilor de îngrijire a copiilor.

3. Statele parti vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc dreptul de a beneficia de serviciile și așezămintele de îngrijire a copiilor, pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

ARTICOLUL 19

1. Statele parti vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare, în vederea protejării copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentanților legali sau a oricărei persoane care i-a fost încredințat.

2. Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care să asigure sprijinul necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și pentru instituirea altor forme de prevenire și pentru identificarea, denunțarea, acționarea în instanță, anchetarea, tratarea și urmărirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, și, dacă este necesar, a procedurilor de implicare judiciară.

ARTICOLUL 20

1. Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul sau familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lăsat în acest mediu are dreptul la protecție și asistență speciale din partea statului.

2. Statele parti, în conformitate cu legislația lor națională, vor asigura protecție alternativă pentru

un astfel de copil.

3. Aceasta protectie poate include, mai ales, plasamentul familial, "kafalah" din dreptul islamic, adoptia sau, in caz de necesitate, plasarea in institutii corespunzatoare de ingrijire a copiilor. In alegerea uneia dintre aceste solutii este necesar sa se tina seama in mod corespunzator de necesitatea unei anumite continuitati in educarea copilului, precum si de originea sa etnica, religioasa, culturala si lingvistica.

ARTICOLUL 21

Statele parti care recunosc si/sau autorizeaza adoptia vor veghea ca interesele supreme ale copilului sa primeze si:

- a) vor veghea ca adoptia unui copil sa fie autorizata numai de autoritatile competente care verifica, in conformitate cu legea si cu procedurile aplicabile, precum si pe baza tuturor informatiilor pertinente si credibile, ca adoptia se poate realiza luand in considerare statutul copilului in raport cu parintii, cu rudele si cu reprezentantii sai legali si, daca este cazul, ca persoanele interesate si-au dat consimtamantul cu privire la adoptie in cunostinta de cauza in urma unei consilieri corespunzatoare;
- b) recunosc ca adoptia in strainatate poate fi considerata ca un mijloc alternativ de asigurare a ingrijirii necesare copilului, daca acesta, in tara de origine, nu poate fi incredintat spre plasament familial sau spre adoptie ori nu poate fi ingrijit in mod corespunzator;
- c) vor asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, copilul beneficiaza de garantiile si standardele echivalente celor existente in cazul adoptiei nationale;
- d) vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a se asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, plasamentul copilului nu conduce la obtinerea de castiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;
- e) promoveaza obiectivele prezentului articol, incheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, dupa caz, si se straduiesc, in acest cadru, sa asigure ca plasarea copiilor in strainatate sa fie efectuata de autoritatile sau organele competente.

ARTICOLUL 22

1. Statele parti vor lua masurile necesare pentru ca un copil care cauta sa obtina statutul de refugiat sau care este considerat refugiat in conformitate cu reglementarile si procedurile internationale si nationale aplicabile, fie ca este singur sau insotit de mama ori de tata sau de orice alta persoana, sa beneficieze de protectia si asistenta umanitara corespunzatoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta conventie si de celelalte instrumente internationale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt parti.
2. In acest scop statele parti vor contribui, dupa cum considera necesar, la toate eforturile intreprinse de O.N.U. si de alte organizatii guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperand cu O.N.U., pentru a proteja si ajuta copiii care se gasesc intr-o astfel de situatie si pentru a gasi parintii sau alti membri ai familiei oricarui copil refugiat, in vederea obtinerii informatiilor necesare pentru reintregirea familiei sale. In cazul in care parintii sau alti membri ai familiei nu pot fi gasiti, copilului i se va acorda aceeasi protectie ca oricarui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul sau familial, indiferent de motiv, in conformitate cu principiile enuntate in prezenta conventie.

ARTICOLUL 23

1. Statele parti recunosc ca pentru copiii handicapati fizic si mental trebuie sa se asigure o viata implinita si decenta, in conditii care sa le garanteze demnitatea, sa le favorizeze autonomia si sa le faciliteze participarea activa la viata comunitatii.
2. Statele parti recunosc dreptul copiilor handicapati de a beneficia de ingrijiri speciale si incurajeaza si asigura, in masura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapati care indeplinesc conditiile prevazute si celor care ii au in ingrijire, un ajutor adaptat situatiei copilului si situatiei parintilor sau a celor carora le este incredintat.

3. Recunoscand nevoile speciale ale copiilor handicapati, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de cate ori acest lucru este posibil, tinand seama de resursele financiare ale parintilor sau ale celor care ii au in ingrijire, si va fi destinat asigurarii accesului efectiv al copiilor handicapati la educatie, formare profesionala, servicii medicale, recuperare, pregatire in vederea ocuparii unui loc de munca, activitati recreative, de o maniera care sa asigure deplina integrare sociala si dezvoltare individuala a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturala si spirituala.

4. In spiritul cooperarii internationale, statele parti vor favoriza schimbul de informatii relevante in domeniul medicinei preventive si al tratamentului medical, psihologic si functional al copiilor handicapati, inclusiv prin difuzarea si accesul la informatii referitoare la metodele de recuperare, educare si formare profesionala, in scopul de a permite statelor parti sa isi perfectioneze capacitatile si competentele si sa isi extinda experienta in aceste domenii. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 24

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai buna stare de sanatate posibila si de a beneficia de serviciile medicale si de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta ca nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2. Statele parti vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectiva a acestui drept si, in mod deosebit, vor lua masurile corespunzatoare pentru:

- a) reducerea mortalitatii infantile si a celei in randul copiilor;
- b) asigurarea asistentei medicale si a masurilor de ocrotire a sanatatii pentru toti copiii, cu accent pe dezvoltarea masurilor primare de ocrotire a sanatatii;
- c) combaterea maladiilor si a malnutritiei, inclusiv in cadrul masurilor primare de ocrotire a sanatatii, recurgand, printre altele, la tehnologii accesibile si la aprovizionarea cu alimente nutritive si cu apa potabila, luand in considerare pericolele si riscurile de poluare a mediului natural;
- d) asigurarea ocrotirii sanatatii mamelor in perioada pre- si postnatala;
- e) asigurarea ca toate segmentele societatii, in mod deosebit parintii si copiii, sunt informate, au acces la educatie si sunt sprijinite in folosirea cunostintelor de baza despre sanatatea si alimentatia copilului, despre avantajele alaptarii, ale igienei si salubritatii mediului inconjurator si ale prevenirii accidentelor;
- f) crearea serviciilor de medicina preventiva, de indrumare a parintilor si de planificare familiala, si asigurarea educatiei in aceste domenii.

3. Statele parti vor lua toate masurile eficiente corespunzatoare, in vederea abolirii practicilor traditionale daunatoare sanatatii copiilor.

4. Statele parti se angajeaza sa favorizeze si sa incurajeze cooperarea internationala in vederea asigurarii, in mod progresiv, a deplinei infaptuiri a dreptului recunoscut in prezentul articol. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 25

Statele parti recunosc dreptul copilului care a fost plasat de catre autoritatea competenta pentru a primi ingrijiri, la protejarea sau tratarea afectiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodica a tratamentului respectiv si a oricaror alte aspecte legate de plasarea sa.

ARTICOLUL 26

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de asistenta sociala, inclusiv de asigurari sociale, si vor lua masuri pentru asigurarea exercitarii depline a acestui drept in conformitate cu legislatia lor nationala.

2. La acordarea indemnizatiilor prevazute de lege se va tine seama, cand este cazul, de resursele si situatia copilului si ale persoanelor responsabile de intretinerea sa, precum si de orice alte imprejurari care au legatura cu cererea de acordare a indemnizatiilor, inaintata de copil sau in

numele sau.

ARTICOLUL 27

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de un nivel de trai care sa permita dezvoltarea sa fizica, mentala, spirituala, morala si sociala.

2. Parintilor si oricarei alte persoane care au in grija un copil le revine in primul rand responsabilitatea de a asigura, in limita posibilitatilor si a mijloacelor lor financiare, conditiile de viata necesare in vederea dezvoltarii copilului.

3. Statele parti vor adopta masurile corespunzatoare, tinand seama de conditiile nationale si in limita mijloacelor lor, pentru a ajuta parintii si alte persoane care au in grija un copil sa valorifice acest drept si vor oferi in caz de nevoie asistenta materiala si programe de sprijin destinate, in principal, satisfacerii nevoilor de hrana, imbracaminte si locuinta.

4. Statele parti vor lua toate masurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la parintii sai sau de la alte persoane care raspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atat pe teritoriul statului parte, cat si in strainatate.

Astfel, in situatia in care persoana care raspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuieste in statul in care locuieste copilul, statele parti vor incuraja aderarea la acorduri internationale sau incheierea de asemenea acorduri, precum si adoptarea oricaror alte intelegeri corespunzatoare.

ARTICOLUL 28

1. Statele parti recunosc dreptul copilului la educatie si, in vederea asigurarii exercitarii acestui drept in mod progresiv si pe baza egalitatii de sanse, in special, statele membre vor avea obligatia:

a) de a asigura invatamantul primar obligatoriu si gratuit pentru toti;

b) de a incuraja crearea diferitelor forme de invatamant secundar, atat general, cat si profesional si de a le pune la dispozitia tuturor copiilor si de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua masuri corespunzatoare, cum ar fi instituirea gratuitatii invatamantului si acordarea unui ajutor financiar in caz de nevoie;

c) de a asigura tuturor accesul la invatamantul superior, in functie de capacitatea fiecaruia, prin toate mijloacele adecvate;

d) de a pune la dispozitie copiilor si de a permite accesul acestora la informarea si orientarea scolara si profesionala;

e) de a lua masuri pentru incurajarea frecventarii cu regularitate a scolii si pentru reducerea ratei abandonului scolar.

2. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura aplicarea masurilor de disciplina scolara intr-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca fiinta umana si in conformitate cu prezenta conventie.

3. Statele parti vor promova si vor incuraja cooperarea internationala in domeniul educatiei, mai ales in scopul de a contribui la eliminarea ignorantei si a analfabetismului in lume si de a facilita accesul la cunostinte stiintifice si tehnice si la metode de invatamant moderne. In aceasta privinta se va tine seama, in special, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 29

1. Statele parti sunt de acord ca educatia copilului trebuie sa urmareasca:

a) dezvoltarea plenara a personalitatii, a vocatiilor si a aptitudinilor mentale si fizice ale copilului;

b) cultivarea respectului pentru drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si pentru principiile consacrate in Carta Natiunilor Unite;

c) educarea copilului in spiritul respectului fata de parintii sai, fata de limba sa, de identitatea si valorile sale culturale, fata de valorile nationale ale tarii in care acesta locuieste, ale tarii de origine, precum si fata de civilizatii diferite de a sa;

d) pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;

e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.

2. Nici o dispoziție din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și conduce instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să respecte normele minimale prescrise de stat.

ARTICOLUL 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtonă copilul aparținând unei astfel de minorități sau având origine autohtonă nu va fi privat de dreptul la viața culturală proprie, de dreptul de a-și declara apartenența religioasă și de a-și practica propria religie, precum și dreptul de a folosi limba proprie în comun cu alți membri ai grupului său.

ARTICOLUL 31

1. Statele parti recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, dreptul de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viața culturală și artistică.

2. Statele parti respectă și promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viața culturală și artistică și încurajează punerea la dispoziție acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber și de desfășurare a activităților recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatarei economice și de a nu fi constrans la vreo muncă ce comportă vreun risc potențial sau care este susceptibilă să îi compromită educația ori să îi dauneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2. Statele parti vor lua măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile aplicabile ale celorlalte instrumente internaționale, statele parti se obligă, în special:

a) să fixeze o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;

b) să adopte o reglementare cu privire la orele și la condițiile de muncă;

c) să prevadă pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare, pentru a asigura aplicarea întocmai a prezentului articol.

ARTICOLUL 33

Statele parti vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educaționale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante și substanțe psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale în materie și pentru a preveni folosirea copiilor în scopul producerii și al traficului ilicit de astfel de substanțe.

ARTICOLUL 34

Statele parti se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de violență sexuală. În acest scop statele vor lua, în special, toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica:

a) incitarea sau constrângerea copiilor să se dede la activități sexuale ilegale;

b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici sexuale ilegale;

c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

ARTICOLUL 35

Statele parti vor lua toate masurile necesare, pe plan national, bilateral si multilateral, pentru a preveni rapirea, vanzarea si traficul de copii in orice scop si sub orice forma.

ARTICOLUL 36

Statele parti vor proteja copilul contra oricarei forme de exploatare daunatoare oricarui aspect al bunastarii sale.

ARTICOLUL 37

Statele parti vor veghea ca:

- a) nici un copil sa nu fie supus la tortura, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitala sau inchisoarea pe viata fara posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronuntata pentru infractiunile comise de persoane sub varsta de 18 ani;
- b) nici un copil sa nu fie privat de libertate in mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, detinerea sau internarea unui copil trebuie sa fie conforma cu legea si nu va fi decat o masura extrema si cat mai scurta posibil;
- c) orice copil privat de libertate sa fie tratat cu omenie si cu respectul cuvenit demnitatii umane si de o maniera care sa tina seama de nevoile persoanelor de varsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulti, cu exceptia cazurilor in care se apreciaza ca fiind in interesul major al copilului sa nu se procedeze astfel, si va avea dreptul de a mentine contactul cu familia sa prin corespondenta si vizite, in afara unor cazuri exceptionale;
- d) copiii privati de libertate sa aiba dreptul de a avea acces rapid la asistenta juridica sau la orice alta asistenta corespunzatoare, precum si dreptul de a contesta legalitatea privarii lor de libertate, in fata unui tribunal sau a unei alte autoritati competente, independente si impartiale, si dreptul la judecarea in procedura de urgenta a cazului respectiv.

ARTICOLUL 38

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa asigure respectarea regulilor dreptului umanitar international aplicabile in caz de conflict armat si menite sa garanteze protectia copilului.
2. Statele parti vor lua toate masurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au implinit varsta de 15 ani sa nu participe direct la ostilitati.
3. Statele parti se vor abtine de a inrola in fortele lor armate persoane care nu au implinit varsta de 15 ani. Atunci cand incorporeaza persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele parti se vor stradui sa inroleze, cu prioritate, pe cei mai in varsta.
4. Conform obligatiei care le revine in virtutea dreptului umanitar international de a proteja populatia civila in caz de conflict armat, statele parti vor lua toate masurile fezabile, astfel incat copiii afectati de conflictul armat sa beneficieze de protectie si de ingrijire.

ARTICOLUL 39

Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a facilita recuperarea fizica si psihologica si reintegrarea sociala a copiilor, victime ale unei forme de neglijenta, exploatare sau abuz, de tortura sau pedeapsa ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Aceasta readaptare si aceasta reintegrare se vor desfasura in conditii care favorizeaza sanatatea, respectul de sine si demnitatea copilului.

ARTICOLUL 40

1. Statele parti recunosc oricarui copil banuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit ca a comis o incalcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simtul demnitatii si al valorii personale, care sa intareasca respectul sau pentru drepturile omului si libertatile fundamentale ale altora si care sa tina seama de varsta sa, precum si de necesitatea de a facilita reintegrarea sa in societate si asumarea de catre acesta a unui rol constructiv in societate.

2. In acest scop si tinand seama de dispozitiile in materie ale instrumentelor internationale, statele parti vor veghea, in special:

a) ca nici un copil sa nu fie banuit, acuzat sau declarat vinovat de o incalcare a legii penale datorita unor actiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul national sau international in momentul comiterii lor;

b) ca orice copil banuit sau acuzat de o incalcare a legii penale sa aiba garantate cel putin urmatoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat pana la stabilirea vinovatiei sale conform legii;

(ii) de a fi informat in cel mai scurt termen si direct despre acuzațiile care i se aduc sau, daca este cazul, prin intermediul parintilor sai sau al reprezentantilor legali si de a beneficia de asistenta juridica sau de orice alt fel de asistenta corespunzatoare, in vederea formularii si sustinerii apararilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fara intarziere, a cauzei sale de catre o autoritate sau o instanta judiciara competenta, independenta si impartiala, printr-o procedura de audiere echitabila si conforma cu prevederile legii, in prezenta celor care ii asigura asistenta juridica sau de alta natura, iar daca acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, tinand seama mai ales de varsta ori de situatia acestuia, in prezenta parintilor sai sau a reprezentantilor sai legali;

(iv) de a nu fi constrans sa depuna marturie sau sa marturiseasca ca este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzarii, de a obtine aducerea si interogarea martorilor apararii, in conditii de egalitate;

(v) daca se dovedeste ca a incalcat legea penala, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie si la orice masura luata in consecinta, in fata unei autoritati sau a unei instante judiciare superioare competente, independente si impartiale, conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, daca nu intelege sau nu vorbeste limba utilizata;

(vii) dreptul la respectarea deplina a vietii sale private, in toate fazele procedurii.

3. Statele parti se vor stradui sa promoveze adoptarea de legi si proceduri, infiintarea de autoritati si institutii, special concepute pentru copiii banuiti, acuzati sau gasiti vinovati de incalcare a legii penale si, in special:

a) sa stabileasca o varsta minima sub care copiii sa fie prezumati ca neavand capacitatea de a incalca legea penala;

b) sa ia, ori de cate ori este posibil si recomandabil, masuri de solutionare a cazurilor acestor copii, fara a recurge la procedura judiciara, cu conditia ca drepturile si garantiile legale sa fie respectate pe deplin.

4. Va fi prevazuta o intreaga gama de dispozitii, precum cele referitoare la ingrijire, orientare si supraveghere, la indrumare, la perioadele de proba, la plasamentul familial, la programe de educatie generala si profesionala si la solutii alternative celor privind ingrijirea intr-un cadru institutional, pentru a asigura copiilor un tratament in interesul bunastarii lor si proportional cu situatia lor si cu infractiunea savarsita.

ARTICOLUL 41

Nici o dispozitie din prezenta conventie nu aduce atingere pre- vederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

a) in legislatia unui stat parte; sau

b) in dreptul international in vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA a II-a

ARTICOLUL 42

Statele parti se angajeaza sa faca larg cunoscute atat adultilor, cat si copiilor principiile si dispozitiile prezentei conventii, prin mijloace active si adecvate.

ARTICOLUL 43

1. In vederea examinarii progreselor inregistrate de statele parti in executarea obligatiilor pe care si le-au asumat in virtutea prezentei conventii, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale carui atributii sunt descrise mai jos.
2. Comitetul se compune din 10 experti de o inalta tinuta morala si care poseda o competenta recunoscuta in domeniul reglementat de prezenta conventie. Membrii Comitetului sunt alesi de statele parti din randul cetatenilor lor si actioneaza in nume propriu, tinandu-se seama de necesitatea asigurarii unei repartitii geografice echitabile si a reprezentarii principalelor sisteme juridice.
3. Membrii Comitetului sunt alesi prin vot secret de pe o lista de persoane desemnate de statele parti. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetatenii sai.
4. Primele alegeri vor avea loc in termen de 6 luni de la data intrarii in vigoare a prezentei conventii, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni inaintea datei fiecărei alegeri secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va invita in scris statele parti sa propuna candidatii lor intr-un termen de doua luni. Secretarul general va intocmi apoi o lista alfabetica a candidatilor astfel desemnati, indicand statele parti care i-au desemnat, si o va comunica statelor parti la conventie.
5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor parti, convocate de secretarul general, la sediul Organizatiei Natiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se intruneste cu doua treimi din numarul statelor parti, candidatii alesi in Comitet sunt cei care obtin cel mai mare numar de voturi si majoritatea absoluta a voturilor reprezentantilor statelor parti prezente si votante.
6. Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realesi la o noua prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnati la primele alegeri va inceta dupa 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorti de catre presedintele reuniunii, imediat dupa prima alegere.
7. In caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau daca, pentru orice alt motiv, un membru declara ca nu isi mai poate exercita functiile sale in cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numeste un alt expert dintre cetatenii sai pentru a ocupa postul vacant pana la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobarii de catre Comitet.
8. Comitetul aproba regulamentul sau de ordine interioara.
9. Comitetul alege biroul sau pentru o perioada de 2 ani.
10. Adunările Comitetului se tin, in mod normal, la sediul Organizatiei Natiunilor Unite sau in orice alt loc corespunzator stabilit de Comitet. Comitetul se reuneste, de regula, in fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabileste si, daca este cazul, se modifica de catre reuniunea statelor parti la prezenta conventie, sub rezerva aprobarii de catre adunarea generala.
11. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite pune la dispozitie Comitetului personalul si dotarile necesare acestuia pentru a-si indeplini eficient functiile incredintate conform prezentei conventii.
12. Membrii Comitetului creat in virtutea prezentei conventii primesc, cu aprobarea adunarii generale, indemnizatii din resursele Organizatiei Natiunilor Unite, in conditiile si modalitatile fixate de adunarea generala.

ARTICOLUL 44

1. Statele parti se angajeaza sa supuna Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, rapoarte privitoare la masurile pe care le adopta pentru punerea in vigoare a drepturilor recunoscute in prezenta conventie si la progresele realizate in exercitarea acestor drepturi:
 - a) in termen de 2 ani incepand de la data intrarii in vigoare a prezentei conventii pentru statele parti interesate;
 - b) in continuare, la fiecare 5 ani.
2. Rapoartele intocmite conform prezentului articol trebuie, daca este cazul, sa arate cauzele sau

dificultatile care impiedica statele parti sa se achite pe deplin de obligatiile prevazute in prezenta conventie. Ele trebuie, de asemenea, sa cuprinda informatii suficiente pentru a da Comitetului o idee exacta asupra aplicarii conventiei in tara respectiva.

3. Statele parti care au prezentat Comitetului un raport initial nu vor repeta in rapoartele pe care le prezinta ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informatiile de baza pe care le-au comunicat anterior.

4. Comitetul poate cere statelor parti toate informatiile complementare referitoare la aplicarea conventiei.

5. Comitetul inainteaza la fiecare 2 ani adunarii generale, prin intermediul Consiliului Economic si Social, un raport de activitate.

6. Statele parti asigura difuzarea pe scara larga a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

ARTICOLUL 45

Pentru a promova aplicarea efectiva a conventiei si a incuraja cooperarea internationala in domeniul vizat de conventie:

a) Institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru Copii si alte organe ale Natiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analiza modulului de aplicare a acelor dispozitii din prezenta conventie, care tin de mandatul lor. Comitetul poate invita institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru Copii si orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzatoare sa dea avize specializate asupra aplicarii conventiei in domeniile care tin de mandatele lor respective.

Comitetul poate invita institutiile specializate, Fondul Natiunilor Unite pentru Copii si alte organe ale Natiunilor Unite sa ii prezinte rapoarte asupra aplicarii conventiei in sectoarele care tin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, daca considera necesar, institutiilor specializate, Fondului Natiunilor Unite pentru Copii si altor organisme competente orice raport al statelor parti, care contine o cerere sau care specifica necesitatea asigurarii de consultanta ori asistenta tehnica, insotit, daca este cazul, de observatiile si sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificatia respectiva.

c) Comitetul poate recomanda adunarii generale sa ceara secretarului general sa dispuna efectuarea, in numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afecteaza drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii si recomandari de ordin general, pe baza informatiilor primite in conformitate cu art. 44 si 45.

Aceste sugestii si recomandari de ordin general se vor transmite tuturor statelor parti interesate si se vor supune atentiei adunarii generale, insotite, daca este cazul, de observatiile statelor parti.

PARTEA a III-a

ARTICOLUL 46

Prezenta conventie este deschisa spre semnare tuturor statelor.

ARTICOLUL 47

Prezenta conventie face subiectul ratificarii. Instrumentele de ratificare vor fi inaintate secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite.

ARTICOLUL 48

Prezenta conventie va ramane deschisa aderarii oricarui stat. Instrumentele de aderare vor fi inaintate secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite.

ARTICOLUL 49

1. Prezenta conventie va intra in vigoare in a treizecea zi de la depunerea la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite a celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau de aderare.
2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta conventie sau care va adera la aceasta dupa depunerea celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau de aderare conventia va intra in vigoare in a treizecea zi de la depunerea de catre statul respectiv a instrumentului sau de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

1. Orice stat parte poate sa propuna un amendament si sa depuna textul acestuia la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor parti, cerandu-le sa ii faca cunoscut daca sunt in favoarea convocarii unei conferinte a statelor parti, in vederea examinarii propunerii si a supunerii ei la vot. Daca in termen de 4 luni de la aceasta comunicare cel putin o treime din numarul statelor parti se pronunta in favoarea convocarii unei asemenea conferinte, secretarul general convoaca conferinta sub auspiciile Organizatiei Natiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor parti prezente si votante la conferinta este supus spre aprobare adunarii generale.
2. Orice amendament adoptat conform dispozitiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra in vigoare dupa aprobarea sa de catre Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite si dupa acceptarea sa cu o majoritate de doua treimi din numarul statelor parti.
3. La intrarea sa in vigoare amendamentul are forta obligatorie pentru statele parti care l-au acceptat, celelalte state ramanand legate de dispozitiile din prezenta conventie si de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ARTICOLUL 51

1. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va primi si va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificarii sau aderarii.
2. Rezervele incompatibile cu obiectul si scopul prezentei conventii nu sunt admise.
3. Rezervele pot fi retrase in orice moment printr-o notificare in acest sens adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, care va informa, in consecinta, toate statele parti la conventie. Notificarea va produce efecte de la data la care este primita de secretarul general.

ARTICOLUL 52

Orice stat poate denunta prezenta conventie printr-o notificare scrisa adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite. Denuntarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primita de secretarul general.

ARTICOLUL 53

Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei conventii.

ARTICOLUL 54

Originalul prezentei conventii, ale carei texte in limbile araba, chineza, engleza, franceza, rusa si spaniola sunt autentice in egala masura, va fi depus la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite.

Drept care plenipotentiarilor subsemnati, imputerniciti in mod corespunzator de guvernele lor respective, au semnat prezenta conventie.